

Datum

2021-05-25

Vår referens

Maria Andersson

Planeringssekreterare

maria.m.andersson@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Remiss - Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor, Svar senast 1 juli 2021 KN-2021-1856

Sammanfattning

Ett förslag till samlat styrdokument för att säkerställa en hållbar, jämställd, jämlik och diskrimineringsfri stad och organisation för samtliga Malmöbor - *Policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet* - har tagits fram av Stadskontoret. Förslaget har skickats på remiss till Kulturnämnden. Syftet med den föreslagna policyn är att förtydliga Malmö stads förhållningssätt och vägledande principer för arbetet med mänskliga rättigheter med särskilt fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet.

Kulturförvaltningen välkomnar den föreslagna policyn och anser att dokumentet i stort fungerar väl som ett övergripande och vägledande styrdokument och på ett bra sätt pekar ut riktning för nämndernas fortsatta arbete inom området. Kulturförvaltningen önskar dock förtydligande kring några frågor som bland annat rör policyns förhållande till andra styrdokument samt stadskontorets stödjande/samordnande roll.

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

1. Kulturnämnden godkänner kulturförvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Följebrev Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor, STK-2020-963
- Beslut KSAU 210406 §204 Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 210406 Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor
- Förslag till policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter antidiskriminering och jämställdhet
- Komplettering Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor
- Följebrev - Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor
- G-Tjänsteskrivelse - Remiss Förslag till policy för mänskliga rättigheter
- Yttrande - Remiss - Förslag till policy för mänskliga rättigheter

Beslutsplanering

Kulturförvaltningens Ärendeberedning 2021-05-17

Kulturnämndens Ordförandeberedning 2021-05-25
Kulturförvaltningens Ärendeberedning 2021-05-31
Kulturnämndens arbetsutskott 2021-06-03
Kulturnämnden 2021-06-16

Beslutet skickas till

Stadskontoret

Ärendet

Bakgrund

Malmö stads arbete med att säkerställa en hållbar, jämställd, jämlik och diskrimineringsfri stad har utgått ifrån flera olika styrdokument. Under 2020 initierade Stadskontoret ett arbete med att se över styrdokumentet och arbetet som sker inom ramen för dessa. Konsultföretaget Sweco fick i uppdrag att göra översynen och lade fram ett förslag på ett nytt styrdokument. Kulturnämnden yttrade sig angående detta förslag tillsammans med övriga nämnder och styrelser under hösten 2020. Swecos förslag har därefter väsentligt omarbetats och ett nytt förslag till styrdokument *Policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet*, har tagits fram av Stadskontoret. Det nya förslaget är av mer övergripande policykaraktär och kommer att kompletteras med mer detaljerat stöd för hur nämnder och styrelser kan bedriva sitt arbete. Förslaget har skickats på remiss till samtliga nämnder och kommunala bolag.

Syftet med den föreslagna policyn, *Policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet* är att förtydliga Malmö stads förhållningssätt och vägledande principer för arbetet med mänskliga rättigheter med särskilt fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet. Policyn är en fortsättning på arbetet som tidigare gjorts utifrån utvecklingsplaner för antidiskriminering, jämställdhetsintegrering, barnets rättigheter. Den omfattar kommunens alla ansvarsområden riktade mot Malmöbor och andra brukare av stadens verksamheter.

Policyn anger vilka de mänskliga rättigheterna är och vad de betyder för kommunen samt principer för ett rättighetsbaserat arbete. I förslaget beskrivs även relationerna mellan mänskliga rättigheter och Agenda 2030 samt Malmö stads policy för nationella minoriteter.

För att ge vägledning i hur nämnder och bolag ska omsätta policyn finns i förslaget 4 vägledande principer:

1. Malmö stad sätter Malmöbon i centrum och säkerställer individens rättigheter i stadens styrning- och verksamhetsuppföljning samt i analyser och beslut.
2. Malmö stad är tillgängligt för alla och verksamhet genomförs med likvärdigt, jämlikt och jämställt bemötande, kvalitet och tillgång.
3. Malmö stad tar tillvara på Malmöbornas kunskap och erfarenheter och ger dem möjligheter att ha inflytande i frågor och beslut som påverkar dem.
4. Malmö stad kommunicerar på ett transparent och inkluderande sätt om stadens verksamhet och om Malmöbornas rättigheter och möjligheter att utkräva dem.

I policyn föreslås att samtliga nämnder och bolagsstyrelser har ett ansvar för att omsätta de vägledande principerna och integrera dessa i verksamhetsplanering och uppföljning.

Policyn reglerar inte Malmö stads ansvar som arbetsgivare.

Kulturförvaltningen föreslår kulturnämnden att lämna följande yttrande:

Kulturförvaltningen välkomnar den föreslagna policyn, *Policy för mänskliga rättigheter med fokus på*

barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet, och konstaterar att en viktig omarbetning av den, av Sweco, tidigare föreslagna policyn har gjorts utifrån de synpunkter som lämnats från nämnder och styrelser i det tidigare remissförfarandet. Kulturförvaltningen ser positivt på att Malmö stad inför ett rättighetsbaserat förhållningssätt och en sammanhållen styrning av aktuella kunskapsområden i staden. Vidare anser kulturförvaltningen att dokumentet i stort fungerar väl som ett övergripande och vägledande styrdokument samt att de vägledande principerna på ett bra sätt pekar ut fokus och riktning för nämndernas fortsatta arbete inom området.

Stadskontoret har efterfrågat synpunkter på förslaget utifrån framför allt två frågeställningar:

- Innehållet i förslaget inriktningsdokument, samt
- Inriktningsdokumentets förutsättningar att utgöra grund för styrning och genomförande av det stadsövergripande arbetet.

Inriktningsdokumentets innehåll:

Kulturförvaltningen anser att dokumentet på ett tydligt sätt redogör för de mänskliga rättigheterna och vilket ansvar kommunen har utifrån ett rättighetsbaserat arbete. De vägledande principerna skapar också ett tydligt fokus och en riktning för nämndernas arbete framåt. Kulturförvaltningen anser dock att vissa förtydligande bör göras:

Förtydligande avseende den föreslagna policyns förhållande till andra styrdokument:

Policyn föreslås ersätta *Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering, Strategisk utvecklingsplan för arbetet mot diskriminering i Malmö stad* samt *Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad*. Där emot behålls *Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter*, vilken ska ses som ett komplement till den föreslagna policyn för mänskliga rättigheter. Kulturförvaltningen önskar se ett förtydligande kring varför denna policy ska behållas och anser att det riskerar att skapa otydlighet kring vilka styrdokument som behöver finnas och vara vägledande för det rättighetsbaserade arbetet. I *Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter* hänvisas också till flera styrdokument som kommer att bli inaktuella ifall den föreslagna policyn för mänskliga rättigheter antas. Ska policyn för de nationella minoriteternas rättigheter behållas bör den uppdateras och anpassas så att den tydligare blir ett komplement till den föreslagna policyn för mänskliga rättigheter.

Förtydligande avseende vem som är rättighetsbärare:

Det bör tydligare framgå vem som är rättighetsbärare i policyn – individen eller en grupp eller i vissa fall både ock. När det t ex gäller barn så är både det enskilda barnet och barn som grupp rättighetsbärare enligt barnrätten. Frågan om vem som är rättighetsbärare påverkar förvaltningsarnas arbete och det är därför viktigt att detta är konsekvent och tydligt beskrivet i policyn. I nuvarande skrivning blandas dessa perspektiv, vilket skapar otydlighet.

Inriktningsdokumentets förutsättningar att utgöra grund för styrning och genomförande av det stadsövergripande arbetet.

Risk att målstyrningsprocessen blir ett alltför svagt styrmedel för arbetet

Den föreslagna policyn avser inte att ge några fasta regler, utan ska endast vara vägledande för arbetet. Samtliga nämnder har sedan ett ansvar att omsätta policyns vägledande principer och integrera dessa i verksamhetsplanering och uppföljning. Policyn ger ingen vägledning för hur denna integrering ska ske, vilket skapar stort utrymme för nämnderna att själva skapa en process för arbetet. Stadsövergripande prioriteringar och ekonomiska förutsättningar ska anges i kommunfullmäktiges budget.

Kulturförvaltningen tycker i grunden att det är bra att styrningen av arbetet integreras i den ordinarie målstyrningsprocessen då parallella styrprocesser försvårar arbetet med både planering och uppföljning. Kulturförvaltningen ser dock några risker med detta. Målstyrningsprocessen reglerar nämndernas utveckling i relation till kommunfullmäktiges och, i de fall sådana finns, nämndernas egna mål. En stor del av nämndernas verksamhet utgörs av grunduppdraget vilket inte lika tydligt följs upp i målstyrningsprocessen. De frågor som omfattas av den föreslagna policyn relaterar i stor utsträckning till verksamhetens grunduppdrag och kulturförvaltningen ser därför en risk i att målstyrningsprocessen såsom den ser ut idag blir ett alltför svagt styrmedel. Framför allt ställer sig kulturförvaltningen frågande till om modellen möjliggör uppföljning av stadens samlade förflyttning då nämndernas rapportering, utan tydligare målformuleringar eller mätvärden förmodligen kommer att se väldigt olika ut. Kulturförvaltningen vill understryka vikten av att modellen möjliggör både en gemensam planering och uppföljning av den gemensamma förflyttningen för hela staden. Rättighetsfrågorna är centrala för Malmö stads samtliga verksamheter och som skyldighetsbärare är det viktigt att Malmö stad har en helhetsbild över både utmaningarna, det arbete som bedrivs och de resultat som faktiskt uppnås. För att modellen ska fungera menar kulturförvaltningen att det krävs skarpa och konkreta formuleringar i kommunfullmäktigemålen och/eller budgetuppdragen samt eventuellt gemensamma indikatorer för arbetet. Kulturförvaltningen föreslår också att intern kontroll används som verktyg för att säkerställa att relevant lagstiftning efterlevs och granska Malmö stad som skyldighetsbärare, i linje med ett rättighetsbaserat arbetssätt.

Stort behov av en stödjande och samordnande funktion

Då ansvaret för genomförandet ligger på respektive nämnd ser också kulturförvaltningen ett stort behov av samordning, kunskapsstöd och spridning samt överblick. I Stadskontorets tjänsteskrivelse för ärendet nämns att policyn kommer att kompletteras med mer detaljerat stöd för hur nämnder och styrelser kan bedriva sitt arbete. Detta menar kulturförvaltningen är nödvändigt för att policyn ska kunna utgöra grund för styrning och genomförande av det stadsövergripande arbetet. Kulturförvaltningen önskar ett förtydligande kring stadskontorets stödjande roll under rubriken *Ansvarsfördelning och genomförande*. Kulturförvaltningen ser flera behov kopplade till stadskontorets stödjande/samordnande roll. Till exempel finns ett stort behov av att skapa en överblick över stadens arbete med frågorna – vilka är de gemensamma utmaningarna för staden när det gäller de mänskliga rättigheterna och hur kan vi göra en samlad uppföljning av stadens gemensamma förflyttning? Var/hur kan vi samla de kunskaper och erfarenheter som finns i staden och hur kan dessa delas mellan förvaltningar och nämnder? Kulturförvaltningen ser också ett behov av att även fortsättningsvis kunna samlas förvaltningsövergripande kring delar av de kunskapsområden som policyn omfattar. Till exempel fungerar barnrättsnätverket mycket bra som forum för att identifiera gemensamma arbetsområden och utmaningar samt som stöd och kunskapsspridning i barnrättsfrågorna. Det är viktigt att de välfungerande stödjande strukturer som redan idag finns tas tillvara om/när nya byggs upp.

Ansvariga

Linda Johansson Enhetschef
 Anna Gawrys Planeringssekreterare
 Pernilla Conde Hellman Kulturdirektör